

Абрахам Мерит

Търтеят

Около масата в Клуба на първооткривателите седяха четирима: Хюит, току-що завърнал се от двегодишна ботаническа експедиция в Абисиния; Каранак, етнолог; Маклеъд – преди всичко поет, а също учен от Азиатския музей; и Уинстън – археолог, който заедно с руснака Козлов разкопаха руините на Кара Кора, Градът на Черните камъни, в северната част на Гоби, някогашната столица на Чингиз хан.

Разговорът се въртеше около върколаци, вампири, караконджи и други подобни суеверия. Поводът бе едно телеграфно съобщение за мерките, предприети срещу Глутницата на Леопарда – фанатични убийци, които надяват леопардови кожи, също като тях се притулват зад храстите и оттам нападат жертвите си, разкъсвайки гърлата им със стоманени нокти. А също и едно съобщение за убийството на вещица в Пенсилвания. Намерили пребита до смърт жена; съседите решили, че тя може да приема облика на котка и да носи зло в онези домове, в които се е промъквала в котешкото си превъплъщение.

Каранак каза:

– Съществува дълбоко вкоренено и много древно вярване, че мъж или жена могат да приемат облика на звяр, на змия, на птица, дори на насекомо. Някога са вярвали в това навсякъде. Някои вярват и досега: жени-лисици и мъже-лисици в Китай и Япония, хора-вълци, хора-бобри и хора-птици у нашите собствени индианци... Винаги се е смятало, че съществува някаква гранична зона между световите на човешкото и на животинското съзнание – зона, в която външната обвивка може да бъде променяна и човекът да се превърне в животно или обратното.

Маклеъд продължи:

– Египтяните са имали основания да придават на боговете си глави на животни, на птици, на насекоми. Защо рисуват Апис с глава на бик? Защо дават на Анупис, Владетелят на мъртвите, глава на чакал? Или на Тот, богът на мъдростта, глава на ибис? И на Гор, божествения син на Изиди и Озирис, глава на ястреб? Или на Себек, бога на злото, глава на крокодил, а на Баст – на котка? Трябва да е имало причина, но ние можем само да правим догадки.

Думата пак взе Каранак:

– Мисля, че в тази идея за граничната зона има нещо... Във всеки човек, повече или по-малко, има по нещо от звяр, от рептилия, от птица. Познавах мъж, който имаше миша физиономия и миша душа. Също жена, която принадлежеше към семейството на конете, личеше си по гласа и по външността. Без съмнение съществуват хора-птици – с лица на орли, на ястреби, хищни... Мъжете най-често са от рода на совите, а

жените – на гургулиците. Отчетливо се различават типовете вълци и змии. Да предположим, че у някои тази животинска част е толкова силно развита, че могат да прескачат граничната зона и да стават за известно време животни. Така може да се обясни съществуването на върколаци, вампири...

Уинстън попита:

– Ама вие сериозно ли говорите, Каранак?

Каранак се разсмя.

– Наполовина. Имах приятел с невероятно остро усещане за животинските качества на човека. Виждаше хората не като хора, а по-скоро като животни и птици. Възприемаше животинското съзнание. Неприятна дарба. Приличаше на лекар с толкова развита интуиция, че вижда пациентите не като мъже и жени, а направо техните болести. Обикновено контролираше тази своя способност. Но понякога, както ми е казал, в метрото, в автобус, в театър, или дори насаме с хубава жена, изведнъж всичко наоколо потъва в мъгла и когато мъглата се разсее, той се оказва между мишки и лисици, вълци и змии, тигри и птици; всички са облечени по човешки, но нищо друго човешко в тях няма. Тази картина продължава само миг, но твърде неприятен миг.

Уинстън попита недоверчиво:

– Искате да кажете, че мускулите и скелетът на човека за миг се превръщат в мускули и скелет на вълк? Че човешката кожа става козина или пера? Че за миг се появяват крила и специализирани мускули за управлението им? Че се появяват бивни... носът става рило...

Каранак се усмихна.

– Не, нищо подобно. Аз предполагам само следното: животинската част от двойната природа на човека може да разтвори човешката част до такава степен, че тънкият наблюдател да забележи това. Като моят приятел, за когото разказах.

Уинстън вдигна ръце в иронично възхищение.

– Най-после съвременната наука обясни легендата за Цирцея! Вълшебницата Цирцея давала на хората напитки, които ги превръщали в животни. Значи тази напитка е усилвала животинската част на душата и човешката външност спирала да се възприема от околните. Съгласен съм с вас, Каранак – какво по-просто? Аз обаче употребявам думата „просто“ в друг смисъл.

Усмихвайки се, Каранак рече:

– А защо не? Преходът от едната форма в другата обикновено се съпровожда от напитки и обряди. Виждал съм напитки и наркотици,

които превръщат човека в животно без никакви вълшебства.

Уинстън се опита да опонира, но беше прекъснат от Хюит:

– А не може ли да бъде изслушан още един свидетел? Каранак, аз съм ви признателен – дадохте ми смелост да разкажа нещо, което никога не бих разказал, ако не бяха вашите думи. Не знам дали сте прав, или не, но... но вие свалихте от рамото ми злия дух, който ме е обзидил от няколко месеца.

Това се случи четири месеца преди да замина за Абисиния. Връщах се от Адис Абеба. С моите носачи се промъквахме през западните джунгли. Стигнахме до едно село и си устройохме бивак. Вечерта при мен дойде един десятник, беше нервен и помоли на сутринта да си тръгваме. Тъй като исках ден-два да откънем, попитах го за причината. Отвърна, че в селото живее жрец, велик магьосник, който през нощта се превръща в хиена и тръгва на лов. „За човешко месо“ – прошепна десятникът. Жителите на селцето са в безопасност, защото той ги защитава. Но другите не са. Хората наоколо били наплашени. Та може ли на сутринта да отговоря дали...

Не се изсмях. Няма никаква полза да се надсмиваш над вярванията на диваците. Изслушах го сериозно и го уверих, че моето вълшебство е по-силно от вълшебството на магьосника. Не беше удовлетворен, но замълча. На другия ден намерих жреца и разбрах как той е успял да разпространи тази история и да накара туземците да й повярват. Ако някой някога е приличал на хиена, това беше той. При това на раменете си носеше кожа на огромна хиена, никога не бях виждал такава, а главата на хиената се зъбеше върху неговата. Зъбите им бяха еднакви. Подозирам, че беше изпиллил своите, за да приличат на кучешки. И вонеше на хиена. Дори само при спомена за тази миризма всичко в мен се преобръща. Разбира се, това е кожа – помислих си тогава.

И тъй. Приседнах до него и известно време се гледахме мълчаливо. Колкото по-дълго го гледах, толкова повече той изгубваше човешкото и се превръщаше в животно, с чията кожа беше. Честно казано, това ме изнервяше. Нещо дебнеше в тази кожа. Нещо искаше да се предам пръв. Затова се изправих и погладих оръжието си. И казах: „Аз не обичам хиените. Разбра ли ме?“ И пак погладих оръжието. Ако се готвеше да прави фокуси, които ще наплашат хората ми, трябваше да удуша желанието му още в зародиш. Нищо не каза, само продължи да ме гледа. Отидох си.

През целия ден моите хора бяха изнервени, а навечер съвсем. Направи ми впечатление, че това не е обичайната весела суматоха преди

здрач, типична за тези селца. Рано-рано жителите се прибраха по домовете си. Бивакът ни беше на поляната, пред защитното ограждение от колове. Носачите се насъбраха около огньовете. Седях върху купчината от сандъци, за да наблюдавам поляната. На коленете ми – пушка, до мен – още една. Дали беше от страха, обгърнал хората ми като изпарение, дали пък от спомена за жреца-звяр, докато бях при него, не знам, но фактът си остава факт: не бях на себе си! Десятникът беше до мен с дълъг нож в ръка.

По някое време иззад дърветата се показа луната и освети поляната. И съвсем неочаквано в нейния край, на не повече от сто ярда от мен, видях жреца. Имаше нещо тревожно в тази внезапност на появата му. Няма никой и нищо и след частица от мига – той. Луната се отразяваше върху зъбите – неговите и на хиената. Ако не броим кожата, беше напълно гол. Войникът до мен трепереше като куче, чувах тракането на зъбите му.

И тогава се появи мъглата! Бях поразен от разказа за вашия възприемчив приятел, Каранак. А когато мъглата се разсея, жрецът вече го нямаше. Не, не... Там, където само преди миг беше той, имаше огромна хиена – изправена на задните си лапи като човек, вперила очи в мен. Предните си лапи притискаше към гърдите си като скръстени ръце. Усетих тежката ѝ воня. Не посегнах към оръжието, дори не се сетих за него, мозъкът ми се беше вцепенил.

Звярът разтвори паст. Усмихна ми се. После тръгна, да, тръгна – това е точната дума, направи шест крачки, после падна на четирите си лапи, промъкна се през храстите и изчезна.

Успях да изляза от вцепенението си, взех фенер и оръжието си и отидох там, където стоеше хиената. Земята беше влажна и мека. Виждаха се отпечатъци от човешки ръце и крака. Сякаш в храстите се бе вмъкнал човек. Имаше и отпечатъци от два крака – сякаш беше стоял прав. А нататък... Нататък само следи от лапи на хиена.

Шест отпечатъка на еднакви разстояния, сякаш звярът бе направил шест крачки на задните си лапи. После обикновени следи от хиена, която върви на четирите си лапи. И повече никакви отпечатъци от човешки крака. А от мястото, където стоеше жрецът, нямаше никакви следи в друга посока.

Хюит млъкна. Уинстън попита:

– И това ли е всичко?

Хюит сякаш изобщо не го чу.

– И какво, Каранак, вие смятате, че този жрец е имал душа на

хиена? И че аз съм видял тази зверска душа? Или когато съм бил при него, той ми е внушил, че в еди-кое си време и на еди-какво си място аз ще видя хиена? И аз я видях?

Каранак отвърна:

– Възможно е и едното, и другото. Аз бих предпочел първото обяснение.

Хюит:

– Тогава как ще обясните промяната на човешките следи в животински?

Уинстън попита:

– А някой друг, освен вас, видя ли тези следи?

– Не, по разбираеми причини аз не ги показах на войника.

Уинстън рече:

– Склонен съм да приема версията за хипноза. Отпечатъците са част от тази хипноза.

– Вие попитахте дали това е всичко – започна Хюит. – Не, не е. На сутрешната проверка открих, че един човек липсва. Намерихме го. Поточно намерихме това, което беше останало от него, на четвърт миля от храстите. Някакво животно се бе вмъкнало в лагера, старателно разкъсало гърлото му и го отмъкнало, без да събуди никого. Дори аз не бях забелязал, а не бях мигнал секунда. Около трупа имаше следи на необикновено едра хиена. Без съмнение това беше нейно дело.

– Просто съвпадение – промърмори Уинстън.

– Тръгнахме по следите на звяра – продължи Хюит. – Намерихме вира, от който беше пил. Проследихме отпечатъците до края на вира, но...

Той се поколеба, Уинстън попита нетърпеливо:

– И какво „но“?

– Но не намерихме обратната следа. Обратната следа беше човешка. А в посока към вира нямаше човешка следа. При това човешките следи бяха точно такива, каквито бяха на поляната на онова място, където започваха животинските следи. Сигурен съм, защото липсваше големият пръст на левия крак.

– И какво направихте? – попита Каранак.

– Нищо. Прибрахме палатките и си тръгнахме. Доста войници бяха видели следите, абсурдно бе да ги убедя да останем. Тъй че вашата теория за хипнозата, Уинстън, е твърде анемична. Само пет-шест души бяха виждали жреца, а следите видяха всички.

– Масова халюцинация. Грешка в наблюденията. Има много

рационални обяснения – настояваше Уинстън.

Заговори Маклеъд:

– Така ли, Мартин Хюит? Е, тогава аз пък ще ви разказа една история, която видях със собствените си очи. Аз ви подкрепям, Алън Каранак, но ще отида по-далеч. Вие казвате, че съзнанието на човека може да съществува едновременно с друго съзнание – на животно, птица и тъй нататък. Пък аз казвам, че тези две съзнания принадлежат на един и същи живот. Единна сила, мислеща и съзнаваща сила, в която дърветата, животните, цветята и човекът – изобщо всичко живо, са само отделни частици. Както например милиардите човешки клетки образуват единен организъм. И при определени условия отделните частици могат да се смесят. Така са се родили древните легенди за дриадите и нимфите, харпиите, върколаците и тям подобните.

А ето историята. Нашият род произхожда от Хибридни острови. Там знаят някои неща, които ги няма в книгите. На осемнайсет години постъпих в малък колеж. Живеехме в една стая със... е, да го наречем Фергюсън. В колежа имаше един професор със странни идеи, каквито трудно виреят по тези места. „Кажете ми какво чувства лисицата, когато я преследват ловни кучета – казваше той. – Или ми разкажете как изглежда градината през очите на червея. Излезте от себе си. Въображението е най-великият дар от боговете – казваше, – но и тяхното най-тежко проклятие. Но дар или проклятие, трябва да ги притежаваш. Разширете съзнанието си и опишете вашите наблюдения и чувства.“

Фергюсън се нахвърли на тази задача като муха на захар. Той пишеше не като човек, който разказва за лисицата, заека или ястреба; не, самата лисица, зайкът и ястребът говореха посредством човека. Описваше не само емоциите на тези същества – какво виждат и чуват, как виждат и чуват, какво миришат... Но и какво мислят!

Някои от нас бяха очаровани, други му се надсмиваха. Но професорът гледаше сериозно на това. Дори беше доста обезпокоен и веднъж твърде дълго разговаря с Фергюсън. „Господи, как го правиш, Ферг? При теб всичко е толкова реално“ – попитах. „Ами то си е реалност – обясни той. – Аз преследвам заедно с кучетата и бягам заедно със заяка. Потапям съзнанието си в животното и след малко се сливам с него. В буквалния смисъл на думата. Сякаш излизам от себе си. А когато се върна в себе си, помня преживяното.“ „Само не казвай, че се превръщаш в едно от тези създания“ – казах. Той се поколеба. „Не, не телесно. Но знам, че моето съзнание... душата... духът... наречи го както щеш, се променя.“

Не влязохме в спор. Знаех, че не ми казва всичко докрай. А професорът съвсем неочаквано и без обяснения отмени тези странни домашни. След няколко седмици завърших колежа.

Беше преди повече от трийсет години. Преди десетина години сеядя веднъж в кабинета си и секретарката ми съобщава, че е дошъл човек на име Фергюсън. Бил мой съученик и искал да говори с мен. Веднага си спомних и казах да го пуснат.

Когато влезе, аз ахнах. Фергюсън, когото помнех като кльошаво мургаво момче, нямаше нищо общо с този. Този беше съвсем друг. Косите му бяха странно златисти и изключително тънки, като пух. Лицето му беше овално и плоско, с изтеглена назад долна челюст. Носеше огромни тъмни очила, приличаха на очи на муха, гледани под микроскоп. Или по-точно – очи на пчела. Но истинското потресение дойде, когато се здрависахме. Не беше човешка ръка, по-скоро лапа на насекомо. И тогава видях, че е покрита със златист мъх. Каза: „Здрасти, Маклеъд, страхувах се, че няма да ме познаеш.“ Беше гласът на Фергюсън и в същото време не беше. В него имаше някакво странно бръмчене или жужене.

И все пак това беше Фергюсън. Скоро го доказа. Говореше почти без прекъсване, защото аз... аз бях притеснен от странния му нечовешки глас и не можех да откъсна очи от финия жълтеникав мъх на ръцете му... та затова аз мълчах. Разказа ми, че си купил ферма в Ню Джърси, но не се занимавал с фермерство. Просто му трябвало място за пчелин. Гледал пчели. После каза: „Опитах да съм всички видове животни. Дори по-различно от животно. Разбираш ли, Мак, да си човек не е интересно. В човека няма нищо, освен печал. Животните също не са щастливи. Затова се съсредоточих върху пчелите. По-точно – върху търгите, Мак. Кратък живот, но изключително весел.“

Попитах го: „За какво говориш?“ А той се разсмя със своя жужащ смях: „Добре разбираш какво казвам. Теб винаги са те интересували моите малки екскурзии, Мак. А не съм ти разказал и една стотна от тях. Ела при мен следващата сряда и аз ще задоволя любопитството ти. Струва ми се, че ще ти бъде интересно.“

Е, поговорихме си още малко и той си тръгна. Даде ми точни указания как да намеря фермата му. Изпратих го до изхода и в мен се появи невероятното усещане, че около него бръмчи и жужи някаква огромна гайда.

Моето любопитство, дори нещо по-дълбоко, беше провокирано до крайност. И в следващата сряда заминах. Прекрасно място – много

И тогава бавно, много бавно мъртвата уста се отвори. Между устните се появи главичка на търтей... антенките потръпваха, очичките се бяха вперили в мен. Търтеят изпълзя между устните. Един прекрасен търтей... Един странен търтей... Повъртя се малко върху устните, после крилцата му завибрираха... все по-бързо и по-бързо... Отлетя от устните не Фергюсън, прелетя два-три пъти около главата ми, после хвъркна към прозореца и се впи в мрежата, жужеше, пълзеше, биеше я с крилца...

На масата имаше нож. Взех го и разрязах мрежата. Търтеят се хвърли към разреза и изчезна.

Приближих се до мъртвия си приятел. Очите му ме гледаха. Мъртвите очи. Но вече не черни... вече сини, каквито ги помня от нашата младост. Човешки. И косите му не бяха златист пух, а черни – каквито ги помня от нашата младост. А ръцете му – мускулести и... неокосмени.

КРАЙ

© 1934 Абрахам Мерит
© Златан Станимиров, превод от английски

Abraham Merritt
The Drone Man, 1934

Източник: Zona-F (през <http://sfbg.us>)

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/953>]